

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

LEGE

pentru modificarea unor acte normative (privind facilitarea locurilor de muncă pentru persoanele condamnate)

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. I. – La articolul 36¹ din Legea nr. 845/1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi (Monitorul Parlamentului Republicii Moldova, 1994, nr. 2, art. 33), cu modificările ulterioare, punctul 4 se completează cu litera l) cu următorul cuprins:

„l) angajarea în câmpul muncii a persoanelor care execută o pedeapsă privativă de libertate sau a celor eliberate din locurile de detenție în primele 6 luni de la eliberare.”.

Art. II. – La articolul 1 din Legea asistenței sociale nr. 547/2003 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2004, nr. 42-44 art. 249), cu modificările ulterioare, noțiunea „*persoană și familie defavorizată*” se completează cu textul: „ , inclusiv persoana eliberată din locurile de detenție în primele 6 luni de la eliberare;”.

Art. III. – Codul de executare al Republicii Moldova nr. 443/2004 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 214-220, art. 704), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 198 alineatul (1), textul „pentru prima dată” se exclude.
2. La articolul 205 alineatul (1) litera i), textul „fără escortă sau însoțire” se substituie cu textul „neînsoțiți în afara penitenciarului”.
3. Se completează cu articolul 211¹ cu următorul cuprins:
„Articolul 211¹. Contul de peculiu al condamnatului
(1) Fiecare condamnat dispune de cont de peculiu, prin intermediul căruia, în perioada executării pedepsei, se efectuează operațiuni de plată conform prevederilor legale.
(2) Mijloacele bănești obținute din munca prestată de condamnat în perioada executării pedepsei se transferă la contul de peculiu al acestuia.
(3) La cererea condamnatului, la contul său de peculiu pot fi transferate: pensia, indemnizațiile sau alte plăți sociale, mijloacele bănești obținute în baza unei hotărâri judecătorești sau moștenite în procedură succesorală.
(4) Contul de peculiu poate fi alimentat din alte surse decât cele prevăzute la alin. (2) și (3), cu o sumă lunară ce nu poate depăși 10% din cuantumul salariului minim pe țară stabilit de Guvern pentru anul respectiv.
(5) Condamnatul poate transfera banii acumulați din contul său de peculiu altor persoane, cu condiția ca soldul contului de peculiu să nu fie mai mic decât suma echivalentă unui salariu mediu lunar pe economie, prognozat pentru anul în curs.

(6) Aprobarea transferului de mijloace bănești, prevăzut la alin. (5), se efectuează cu avizul Administrației Naționale a Penitenciarelor, cu excepția cazului de transfer către soț/soție sau rude de până la gradul II.”.

4. Articolul 216 va avea următorul cuprins:

„**Articolul 216.** Dreptul condamnatului de a se deplasa neînsoțit în afara penitenciarului

(1) Dreptul de a se deplasa neînsoțit în afara penitenciarului poate fi acordat condamnatului aflat în regim de resocializare, dacă a executat cel puțin 1/3 din termenul pedepsei stabilit în sentință, este caracterizat pozitiv și, conform recomandărilor psihologului, poate beneficia de acest drept, iar specificul muncilor în care este antrenat sau al instruirii în care este încadrat impune acordarea acestuia .

(2) Dreptul de a se deplasa neînsoțit în afara penitenciarului se acordă condamnatului prin dispoziția scrisă a directorului penitenciarului, care aprobă orarul și itinerarul deplasărilor condamnaților.

(3) Condamnații care beneficiază de dreptul de a se deplasa neînsoțiți în afara penitenciarului sunt supuși monitorizării electronice sau, după caz, altor forme de supraveghere prevăzute de lege.

(4) Condamnații care beneficiază de dreptul de a se deplasa neînsoțiți în afara penitenciarului se dețin în încăperi separate de ceilalți condamnați. Prin dispoziție scrisă a directorului instituției penitenciare, acestor condamnați li se poate permite să locuiască în afara penitenciarului, în spații puse la dispoziție în cadrul sistemului administrației penitenciare sau autorizate în condițiile stabilite de directorul Administrației Naționale a Penitenciarelor.

(5) Regulile privind comportamentul condamnaților și procedura de organizare a deplasărilor neînsoțite în afara penitenciarului sunt reglementate prin ordin al directorului Administrației Naționale a Penitenciarelor.

(6) În cazul în care condamnatul încalcă regimul din penitenciar, orarul sau itinerarul deplasărilor, precum și în cazul dispariției necesității de deplasare în afara penitenciarului, directorul instituției penitenciare este în drept să anuleze dispoziția menționată la alin. (2).”.

5. Articolul 218:

alineatul unic devine alineatul (1);

se completează cu alineatul (2), cu următorul cuprins:

„(2) În scopul asigurării reabilitării sociale a condamnaților, administrația penitenciarului este în drept să contracteze serviciile prevăzute la alin. (1), prestate de asociațiile obștești, întreprinderi sociale sau întreprinderi sociale de inserție.”.

6. La articolul 224, după cuvintele „regimuri separate” se completează cu textul „, precum și modalitatea de stabilire a numărului maxim de condamnați admis în fiecare instituție penitenciară”.

7. Articolul 234 va avea următorul cuprins:

„**Articolul 234.** Munca condamnaților

(1) Pe perioada detenției persoana condamnată poate fi antrenată la muncă, cu

excepția cazurilor în care aceasta este deja antrenată în activități de instruire profesională, în învățământ sau cazului de incapacitate temporară de muncă. Condamnatul este obligat să execute munci neremunerate. Muncile prestate de condamnați nu constituie relații individuale de muncă în sensul legislației muncii.

(2) Munca remunerată trebuie să corespundă capacităților fizice, aptitudinilor și, după caz, specialității și/sau pregătirii profesionale a condamnatului.

(3) Munca condamnaților se clasifică în felul următor:

a) muncă remunerată, realizată în temeiul contractului de prestări servicii, încheiat între instituția penitenciară și persoanele fizice sau juridice;

b) muncă remunerată, realizată prin prestarea serviciilor cu caracter gospodăresc, necesare instituției penitenciare sau prin prestarea serviciilor legate de procesul de producere din cadrul instituției penitenciare, cu excepția muncii stabilite la lit. c);

c) muncă neremunerată, realizată în scopul îngrijirii și amenajării penitenciarului și a teritoriului, precum și acțiuni de îmbunătățire a condițiilor de trai și medico-sanitare de deținere;

d) muncă neremunerată, realizată în scopul lichidării consecințelor unei calamități naturale;

e) muncă neremunerată cu caracter de voluntariat, prestată în folosul comunității.

(4) La munca neremunerată condamnatul este, de regulă, antrenat în afara orelor de lucru, cel mult 4 ore pe zi, dar nu mai mult de 20 ore pe săptămână.

(5) Condamnatul care nu beneficiază de dreptul de a se deplasa neînsoțit în afara penitenciarului este antrenat la muncă în afara penitenciarului cu monitorizare electronică sau sub escortă.

(6) Lista lucrărilor și funcțiilor pentru exercitarea cărora este interzisă antrenarea condamnaților la pedeapsa închisorii, inclusiv a minorilor și femeilor, se stabilește de Guvern.

(7) Condamnatul poate fi eliberat de la muncă remunerată dacă nu îndeplinește volumul de muncă încredințat, a încălcat disciplina de muncă sau dacă se constată că munca prezintă pericol pentru condamnat ori periclitează securitatea și ordinea interioară a penitenciarului, cu repartizarea la un alt loc de muncă. Încadrarea în muncă și eliberarea de la muncă a condamnatului se efectuează în condițiile prezentului cod și ale Statutului executării pedepsei de către condamnați.

(8) Preveniții, condamnații la pedeapsa închisorii în penitenciarele de tip închis sau semiînchis aflați în regim inițial, precum și condamnații la pedeapsa detențiunii pe viață aflați în regim inițial pot fi antrenați în munci remunerate doar în sectorul de detenție sau în ateliere special amenajate în acest scop.

(9) Munca condamnaților se organizează și se desfășoară cu respectarea prevederilor Legii securității și sănătății în muncă nr.186/2008, precum și ale altor acte normative în domeniul securității și sănătății în muncă.

(10) Nomenclatorul muncilor, lista lucrărilor finanțate din bugetul de stat, precum și clasificarea muncii și lucrărilor conform complexității atribuțiilor și nivelul de remunerare a acestora se aprobă de directorul Administrației Naționale a Penitenciarelor.”.

8. Articolul 235 se abrogă.

9. La articolul 236:

alineatul (1), va avea următorul cuprins:

„(1) Pentru munca remunerată prestată, condamnatul beneficiază de salariu. Cuantumul salariului se cuprinde în limitele de minimum 20% și maximum 50% din salariul minim pe țară stabilit de Guvern, iar nivelul concret al acestuia se determină în funcție de competențele profesionale ale condamnatului și de complexitatea lucrărilor în care acesta este antrenat. În cazul condamnăților antrenați la muncă în baza unui contract de prestări servicii încheiat între instituția penitenciară și persoane fizice sau juridice, cuantumul maxim al salariului poate depăși limita de 50%, dacă părțile convin asupra unui salariu mai mare.”;

se completează cu alineatele (1¹) și (1²) cu următorul cuprins:

„(1¹) Instituția penitenciară, la suma salariilor calculate lunar pentru toți condamnații, în modul stabilit la alin. (1), asigură calcularea contribuțiilor de asigurări sociale, declararea și plata acestora la bugetul asigurărilor sociale de stat. În cazul contractului de prestări servicii încheiat între instituția penitenciară și persoanele fizice sau juridice, ultimii, la suma de retribuire a muncii calculată lunar pentru toți condamnații, asigură calcularea contribuțiilor de asigurări sociale și transferul lunar al acestora către instituția penitenciară, care va efectua declararea contribuțiilor de asigurări sociale și plata corespunzătoare a acestora la bugetul asigurărilor sociale de stat în modul și conform reglementărilor stabilite pentru salariați.

(1²) Perioada pentru care s-au plătit contribuții de asigurări sociale din sumele de retribuire a muncii condamnatului se include în stagiul de cotizare al acestuia, iar sumele de retribuire a muncii condamnatului din care au fost achitate contribuții de asigurări sociale de stat reprezintă venit asigurat.”.

la alineatul (5) textul „art. 232 alin. (6) și” se exclude;

alineatul (8) se abrogă.

10. Articolul 237 se abrogă.

11. Articolul 238 va avea următorul cuprins:

„Articolul 238. Modul de compensare privilegiată a zilelor de muncă

(1) Condamnatului care prestează muncă remunerată i se compensează privilegiat 4 zile din durata pedepsei cu 3 zile de muncă, iar condamnatului care prestează munci remunerate la lucrări subterane sau la lucrări cu condiții grele și nocive de muncă, potrivit listei de munci și profesii aprobate de Guvern - 3 zile din durata pedepsei cu 2 zile de muncă.

(2) Calculul zilelor conform compensării privilegiate a zilelor de muncă se efectuează lunar și se aprobă de către directorul instituției penitenciare.

(3) În cazul condamnăților la detențiune pe viață, zilele compensate privilegiat se includ în termenul executat al pedepsei în cazul aplicării instituțiilor penale care ușurează executarea pedepsei ori, în alt mod, ameliorează situația persoanei condamnate.

(4) Procedura și condițiile compensării privilegiate a zilelor de muncă se reglementează prin ordin al directorului Administrației Naționale a Penitenciarelor.”.

12. Articolul 240

se completează cu alineatul (1¹) cu următorul cuprins:

„(1¹) Condamnații care nu beneficiază de dreptul de deplasare neînsoțită în afara penitenciarului, pot participa la activități de studii sau la alte instruiți în afara penitenciarelor cu aplicarea monitorizării electronice în condițiile art. 271¹ sau a altor forme de supraveghere.”.

se completează cu alineatul (2¹) cu următorul cuprins:

„(2¹) Persoanele condamnate care sunt antrenate în muncă, participă la activitățile prevăzute în prezentul articol cu respectarea programului de muncă. Implicarea în activitățile respective nu trebuie să pericliteze programul de muncă al condamnaților.”.

se completează cu alineatul (8) cu următorul cuprins:

„(8) În instituțiile penitenciare poate fi organizat învățământul dual ca formă de organizare a învățământului profesional tehnic, conform Legii nr. 110/2022 cu privire la învățământul dual, unde instituțiile penitenciare ori alte persoane fizice sau juridice, în baza contractelor încheiate cu instituția de învățământ profesional tehnic și, în cazul persoanelor juridice sau fizice - cu instituția penitenciară (contrat tripartit), dețin calitatea de unitate în care se realizează instruirea practică. Pe perioada studiilor, condamnații înmatriculați la învățământul dual beneficiază de remunerație de formare profesională în condiții generale.”.

13. La articolul 242¹ subpunctul 3), textul „la deplasare fără escortă sau însoțire” se substituie cu textul „de a se deplasa neînsoțit ”.

14. La articolul 250 alineatul (5), textul „fără escortă sau însoțire” se substituie cu textul „neînsoțit în afara penitenciarului”.

15. La articolul 251 alineatul (3) litera b), textul „pazei și supravegherii permanente” se substituie cu textul „pazei și/sau supravegherii permanente, inclusiv prin monitorizare electronică”.

16. Articolul 271¹:

alineatul (5) va avea următorul cuprins:

„(5) Asigurarea monitorizării electronice a categoriilor de persoane indicate la alin. (7) lit. a) se efectuează de sistemul administrației penitenciare, iar a celorlalte categorii de persoane – de organele de probațiune.”;

la alineatul (7) litera a), textul „fără escortă sau însoțire” se substituie cu textul „neînsoțit” și se completează cu textul „ori celor escortați în afara instituției penitenciare pentru participare la activități de instruire sau de muncă”.

17. la articolul 304 alineatul (2) textul „Regulamentul de ordine interioară a locului de arest preventiv se aprobă de Ministerul Justiției.” se exclude.

Art. IV. – Articolul 12 din Legea nr. 300/2017 cu privire la sistemul administrației penitenciare (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr. 48-57, art. 124), cu modificările ulterioare, va avea următorul cuprins:

„Articolul 12. Activitatea economică în cadrul sistemului administrației penitenciare

(1) Sistemul administrației penitenciare poate desfășura activitate economică, în condițiile legislației civile, pentru asigurarea antrenării în muncă a condamnaților. Antrenarea în muncă a condamnaților constituie o parte esențială a procesului de resocializare și pregătire de liberare a acestora.

(2) Planificarea, organizarea, evaluarea și controlul activității economice se realizează de Administrația Națională a Penitenciarelor. În procesul de desfășurare a activității economice, instituțiile sistemului administrației penitenciare planifică, achiziționează și utilizează materia primă, procură sau închiriază utilajele necesare pentru producere.

(3) Pentru crearea locurilor de muncă, instituțiile din cadrul sistemului administrației penitenciare au dreptul să:

a) creeze ateliere de producere, ateliere artizanale, gospodării auxiliare și alte spații pentru încadrarea condamnaților în ocupații utile;

b) încheie cu persoanele fizice sau juridice contracte de prestări servicii, în care vor fi antrenate persoanele condamnate;

c) comercializeze bunurile produse de deținuți și să instituie magazine specializate în acest scop;

d) instituie parteneriate publice-private, parteneriate cu alte autorități publice, precum și să încheie contracte de achiziții publice cu alte instituții publice.

(4) Locurile de muncă ale condamnaților, care sunt remunerate de la bugetul de stat se creează în conformitate cu procedura bugetară și se includ în scheme de personal distincte, aprobate de directorul Administrației Naționale a Penitenciarelor.

(5) În cazul contractelor de prestare a serviciilor, persoana fizică sau juridică care achiziționează aceste servicii are obligația de a transfera, pe lângă suma destinată retribuirii muncii condamnatului, o sumă suplimentară echivalentă cu 20% din suma respectivă în contul instituției penitenciare, care se utilizează în modul stabilit de Ministerul Justiției, în conformitate cu art. 43 din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014. Persoana fizică sau juridică menționată va asigura transferul contribuțiilor de asigurări sociale aferente salariilor condamnaților, conform calculelor lunare.

(6) Antrenarea condamnaților la munci remunerate de către persoanele juridice sau fizice din afara sistemului administrației penitenciare are loc în temeiul contractului de prestări servicii, încheiat între persoanele respective și instituția penitenciară.

(7) Bunurile obținute în urma activității economice, din sistemul administrației penitenciare se utilizează, în scopuri interne ale sistemului și, după caz, pot fi comercializate persoanelor fizice și juridice, inclusiv altor instituții și autorități publice. Prețul de comercializare a bunurilor obținute în urma activității economice, cu excepția obiectelor confecționate în ateliere de creație, este stabilit conform metodologiei avizate de Consiliul Concurenței și aprobate prin ordinul directorului Administrației Naționale a Penitenciarelor.

(8) Persoanele fizice și juridice care creează locuri de muncă pentru antrenarea la muncă a condamnaților în cadrul instituțiilor sistemului administrației penitenciare, precum și cele care prestează servicii pentru alimentarea personalului penitenciar sunt scutite de plata chiriei utilajului și/sau a spațiilor utilizate în acest scop, inclusiv a spațiilor pentru depozitarea produselor și a materiei prime, aflate în gestiunea instituțiilor respective, încheind în acest scop contracte de comodat pe un termen de până la 3 ani, care poate fi prelungit. În cazul în care, pentru desfășurarea activității economice, persoana fizică sau juridică urmează să efectueze investiții capitale sau alte îmbunătățiri ale bunurilor închiriate, contractul de comodat poate fi încheiat pe un termen de până la 10 ani. Termenul de comodat se stabilește în fiecare caz individual, în funcție de volumul investițiilor și alți factori, în conformitate cu regulile stabilite de Administrația Națională a Penitenciarelor.

(9) Pentru desfășurarea, pe teritoriul instituției penitenciare, a activității de comerț, de către unitățile de comerț ambulant de tip gheretă, cu scopul aprovizionării deținuților cu bunuri admise în instituțiile penitenciare, precum și pentru prestarea serviciilor de alimentație pentru personalul penitenciar, Administrația Națională a Penitenciarelor are dreptul să selecteze comercianții în bază de concurs, deschis tuturor părților interesate, prin aplicarea unor cerințe de participare nediscriminatorii și transparente. Activitățile respective de comerț în cadrul instituțiilor sistemului administrației penitenciare se desfășoară cu acordul Administrației Naționale a Penitenciarelor.”.

Art. V. – Legea nr.105/2018 cu privire la promovarea ocupării forței de muncă și asigurarea de șomaj (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr.295-308, art. 448), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 23, alineatul (3) se completează cu litera f¹) cu următorul conținut: „f¹) condamnații, care execută pedepse privative de libertate;”.
2. La articolul 36 alineatul (2), după textul „ , direcționați de subdiviziunea teritorială” se completează cu textul: „sau instituția penitenciară,”.

Art. VI. – (1) Prezenta lege va intra în vigoare peste 3 luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

(2) Până la intrarea în vigoare a mecanismului de stabilire a cuantumului salariului pentru munca remunerată prestată de către condamnați, salariul acestora se acordă în cuantumul prevăzut pentru anul 2025.

(3) Guvernul, în termen de trei luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi, va aduce actele sale în concordanță cu modificările operate prin aceasta.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI